

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quæ
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1865 [erschienen] 1866

De SS. Valeria Et Pollena Virginibus Hunonis-Curiæ In Belgica II Sylloge
Sanctarum Virginum annuntiatio et cultus sacer: non satis certa esse, quæ
de illis passim narrantur: quid illarum reliquiis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

DE SS. VALERIA ET POLLENA VIRGINIBUS

HUNONIS-CURIAE IN BELGICA II

SYLLOGE

Sanctarum Virginum annuntiatio et cultus sacer : non satis certa esse, quae de illis passim narrantur : quid illarum reliquiis evenerit.

SEculo IN-
CERTO.
Hunonis-
curiae, cu-
jus noticia
datur.

Hunonis-Curia, quae et Hunonis-curtis, Hunulfi, seu Hunolficurtis, Hunocurtum aliisque non absimilibus nominibus, Gallice vero Hunecourt appellatur, vetus non procul Scaldi fluvio in diocesi Cameracensi, quae haec Artesiae Picardiaeque confinibus jungitur, abbatia est, virginibus simul et canonicis seculo septimo ab Amalfrido et Childebertana conjugibus condita, sed post varias sortis vicissitudines ad Benedictinum Ordinem, penes quem hodieque est, devoluta. Binas, quas titulus exhibet, hic sanctas Virgines modo conjunctim, modo separatim annuntiant hodie Martyrologi aliquot recentiores. Grevenus in Additionibus ad Usuardum, uti et Molanus apud Sollerium, corrupto annuntiationis loco, solius Valeriae mentionem faciunt : illius verba sunt : In Humeltoet Valeriae virginis, Hujus vero : Et in Humeltoet sanctae Valeriae virginis. Item in editionibus Lovaniensi anni 1573, et Antverpiensi anni 1583 : Et in Humeltoet, sanctae Valeriae virginis. Menardi vero, utramque conjungentis, haec : In Hunonis-curia in Belgio, sanctarum virginum et sororum Valeriae et Pollenae. Willoti in Martyrologio Belgico, Gallice scripto : In abbatia Hunonis-curiae commemoratio S. Valeriae, ejusdem loci abbatissae, et S. Pollenae virginum et sororum S. Lietphardi.

hae Sanctae
virgines mo-
do separa-
tim.

2 Saussay etiam verba, etsi paulo proluciora, sed tamen specialia quaedam, maxime de S. Valeriae in cathedrali Cameracensi ecclesia cultu, complexa, accipe : Apud Hunonis curiam, diocesis Cameracensis, festivitas sanctarum virginum et sororum Valeriae et Pollenae. quae sancti Lietphardi episcopi Cantuariensis et martyris germanae, peregrinationisque sociae ac virtutum imitatrices, aeterno regi consecrato illibatae virginittatis flore, continuis lachrymarum imbribus, ciliciis, jejuniis, disciplinis et assiduis orationibus carnem spiritui subjugantes, summam perfectionis conscenso culmine, angelicae conversationis consummato in terris decursu, ad supernae Sion gaudia et perennio beatorum spirituum contubernia commigrarunt. Quarum corpora diu quieverunt religiose condita in presignato Hunocurtensi caenobio, quod exstruxit S. Vindicianus episcopus Cameracensis : unde Quintinopolim (quae jam Augusta est Veromandorum) transvecta : at bellorum sub crebris turbinibus evanuerunt, vigente nihilominus etiamnum venerabili Virginum illarum memoria,

tam in ipso Hunonis curiae caenobio, quam Cameraci in aede primaria, ubi sancta Valeria, Collecta speciali hodie (prodit ejus opus anno 1637) honoratur. Ita Saussayus, sed in nonnullis, ut videbimus, emendandus.

3 Utramque conjungit etiam Ferrarius in Catalogo Sanctorum Generali his verbis : Hunocuriae apud Cameracum sanctarum virginum Valeriae abbatissae, et Pollenae sororis cum Lietphardo fratre : sed huic dies iv Februarii sacra est. Castellanus in Martyrologio Universali meminit quidem utriusque : Pollenae scilicet ad diem viii Octobris hoc modo : Trecalti (à Trecault) prope Gundulfilocum (Gommelieu) in Veromanduis, S. Pollena virgo ; ejus corpus Hunolficurtem ; dein in S. Praejecti caenobium Augustae Veromandorum una cum corporibus S. Lietphardi Gundulfilocensis et S. Valeriae translatum fuit : Valeriam autem, seu ut scribit, Valerianam inter Sanctos, quorum emortualis ignoratur dies, retulit. Haec de sanctis virginibus, Valeria et Pollena, laudati martyrologi, mox examinanda, ubi pauca de earum cultu praefati fuerimus. Quae porro huc spectant ex Commentario, Actis S. Lietphardi ad diem iv Februarii in Opere nostro pag. 492 praefico, petenda sunt. In hoc loco (Hunonis-curiae, ait ibi Henschenius) cum S. Lietphardo requieverunt SS. Valeria et Pollena sorores, quarum fratrem moderni scriptores S. Lietphardum statuunt, absque ulla in antiquis monumentis mentione. Eae simul viii Octobris ecclesiastico cultu honorantur. Horum trium Sanctorum ossa, ut a bellorum incommodis securiora essent, ex hoc Hunonis-curiaensi monasterio ad urbem S. Quintini translata, in ejus expugnatione anno MDLVII perierunt, una cum antiquis libris authenticisque monumentis, ut nullum isthic superesse antiquitatis vestigium, tradat Franciscus le Bar in suis tractatibus monasticis nondum editis.

modo conjunctim annuntiantur et sacrum

F

cultum obtinere.

4 His non obstantibus, pergit Henschenius, monachos Hunonis-curiaenses quotidie in Officio ecclesiastico facere commemorationem S. Lietphardi et duarum Virginum, ex litteris Eleutherii Pontani, primi collegii Cameracensis Societatis Jesu rectoris, scribit Molanus in Natalibus Sanctorum Belgii, et Lireus in Fastis Belgicis viii Octobris ; argumento sane perspicuo, Hunonis-curiaenses monachos non minori cultu et veneratione

ABEYTES
J. B.

tione dictas Virgines, priusquam earum ecclia in oppidum S. Quintini deportata fuissent, prosequi soluisse. S. Pollenæ jam inde a seculo VII Hunonis-curiaense templum dicatum, ejusque ibi reliquias fuisse religiose servatas, ex charta infra num. 10 danda liquebit. De Valeria vero, in ecclesia Majori Cameracensi culta, Saussayi dicta habes supra. Castellanus Valeriam in Abbatia S. Præjecti in urbe S. Quintini sacro honore coli affirmat; nec dubito, quin idem de S. Pollena dicere potuisset: hanc præterea ipse Trecalti annuntiavit, forte quod et illam in eo vico, qui Hunulfi-curte seu Hunonis-curia parum abest, sacros honores consecutam esse, exploratum haberet; in Martyrologio Atrebatensi Bedæ Ms. sic hodie legitur: In Hunulfi-curte depositio sanctæ Valeriæ virginis. Atque adeo non est, cur de harum Sanctarum Virginum cultu sacro solliciti ulterius simus: utinam cetera, quæ de his Virginibus, sive a martyrologis jam laudatis, sive a scriptoribus aliis circumferuntur, æque solide ex probata antiquitatis monumentis, quæ periisse, jam audivimus, illustrari possent.

B
Quadam,
quæ de illis

5 Seculo septimo, ad annum circiter quadragesimum profecto, ut ad diem IV Februarii ostensum est, S. Lietphardus Roma in Angliam rediens, in silva Harincurtiana a sicariis trucidatus fuit, mox in vico Trecalt huic silvæ vicino primum sub arbore vili sepultura conditus; sed dein divino monitu in ecclesiam Tricallinam illatus, corpore ibidem permansit, dum seculo decimo, Cameraci sedente Fulberto, ad Hunulfi-curtem ecclesiam translatum id fuit: his quibus magna ex parte superstructa sunt, quæ de sanctis istis Virginibus circumferuntur, præmissis, cujusmodi hæc sint, accipe: Gazetus in Historia Ecclesiastica Belgii pag. 71 de S. Valeria agens ita scribit, sed Gallicæ. S. Valeria virgo et soror S. Lietphardi, quæ ex Anglia cum sorore Pollena, ut fratris sui S. Lietphardi martyris in Hunulfi-curtem inter Cameracum et S. Quintini Fanum puellari tum abbatia corpus inviseret, in Belgium venit, cumque aliquamdiu fratris corpus ambæ illic veneratæ essent, tandem religiosum velum acceperunt, atque in se gesserunt, ut in abbatissam Valeria ob virtutis suæ præstantiam electa fuerit. Duarum harum Virginum corpora bellorum causa ad S. Quintini Fanum translata fuere; et quamquam, capta urbe, reperiri non potuerint, earum tamen illic cultus die VIII Octobris perseverat. Utrique suum etiam Molanus in Natalibus Belgii ad diem VIII Octobris elogium, sed cautius, tribuit.

C
passim nar-
rantur:

6 Primum, quod ex Historia S. Vindiciani Cameracensis episcopi (de quo vide pag. 75 et seqq. tom. 2 Martii) Valeriæ scripsit, sic habet: In Huncourt sanctæ Valeriæ virginis. Quæ quiescit et præfuit in monasterio sancti Petri, quod struxit S. Vindicianus episcopus in pago Cameracensi ad Scaldim, in Hunonis-curia, sive, ut in Martyrologio Atrebatensi, in Hunulfi-curte, ubi post sanctimonialis fuisse canonicos, sed paucos, eo quod locis militaribus viris in beneficium traderetur, testis est Chronographus Cameracensis. Postea, correcto illo abusu, successerunt Benedictini religiosi, apud quos propter incendia et bellorum injurias sola fere memoria superest sanctarum Valeriæ et Pollenæ sororum. Natalis concurret cum die Ragenfredis. Habetque in usu Cameracensi commemorationem per Collectam. Alterum, S. Pollenæ sic habet: Ibidem celebratur memoria sanctæ

Pollenæ. De qua ex Cameraco (a Pontano supra memorato) sequentia accepi. Villa, in qua olim quieverunt sanctæ Pollenæ reliquiae, vulgo vocatur Huncourt, Latine Hunonis curia, in qua est monasterium sancti Petri, estque diocesis Cameracensis, distans a Cameraco quatuor leucis Gallicis, in finibus Franciæ. Religiosi sunt Ordinis Divi Benedicti. In eo asservabatur olim corpus S. Lieffardi, natione Angli, cum corporibus sororum ejus Valeriæ et Pollenæ, quæ cum in urbem S. Quintini fuissent allata ob pericula bellorum, ut ibi essent securiora, perire in expugnatione urbis. Fit autem ibi quotidie memoria S. Lieffardi et Sororum ejus Et quia libri omnes monasterii perierunt incendiis ac bellorum injuriis, ideo sola memoria superest.

7 Ex hæcenus dictis facile colliges, non tantum SS. Virgines germanas inter sese, sed et cum S. Lietphardo fuisse ex communi fere scriptorum laudatorum opinione. Germanas inter sese fuisse, laudatus supra Henschevius videtur admittere: non tam facilis est in agnoscendo fraternali necessitudinis vinculo Lietphardum inter et sanctas Virgines Valeriam et Pollenam: quod nempe id nulla veterum scriptorum monumentorum auctoritate, ut verbis num. 3 citatis ait, sit nixum: accedit, auctorem Vitæ S. Lietphardi, Hunulfi-curtem, ut apparet, monachum, cui adeo SS. Valeriæ et Pollenæ, in monasterio suo celeberrimum, notitia non defuit, nullam omnino harum usquam mentionem, ne minimam quidem, lectori suo injicere; cum tamen B. Onastancii, Londinensis præsulis, et S. Lietphardi fratris, mentionem expressam facere non neglexerit. Neque certum videtur, SS. Valeriam et Pollenam sorores fuisse: nihilo enim hoc magis ex antiquis monumentis ostendi potest, quam fraternali illas inter et S. Lietphardum necessitudinis vinculum.

8 Et Pollena quidem S. Lietphardo et S. Valeria mihi videtur multo fortasse antiquior: nam, ut ex charta Amalfridi infra transcribenda habetur; Amalfridus ejusque uxor Childebertana Hunulfi-curtem monasterium anno 677, id est, trigesimo tantum circiter post S. Lietphardi necem, non modo S. Mariæ, Petro et Martino, sed etiam S. Pollenæ sacrum esse voluerunt. At quo pacto id S. Pollenæ, exclusis fratre Lietphardo et sorore Valeria, sacrum esse voluissent, nisi illa Lietphardum et Valeriam et cultus antiquitate et sanctitatis opinione tum saltem temporis longe superasset? Opinor ergo, S. Pollenam neque ad S. Lietphardum, neque ad S. Valeriam ullo alio pertinere titulo, quam quod Hunulfi-curte locisque vicinis, licet citius, quam Lietphardus et Valeria, et ante conditum Hunulfi-curtem monasterium cultum olim fuerit adeptæ; quodque ut Lietphardi et Valeriæ, ita et ipsius, licet iterum multo citius, quod de Lietphardo quidem certum videtur, reliquæ eodem loco servatæ antiquitas fuerint, unaque cultæ, ac dein etiam una ad Fanum S. Quintini translata perierint; unde tamen sensim in vulgus, et a vulgo in scriptores, antiquis testimoniis monumentisque destitutos, ea manavit opinio, tres illos Sanctos fuisse inter sese germanos et eadem ætate vixisse.

9 Quod autem ad S. Valeriam spectat, etsi S. Lietphardi soror fuisse mihi non videatur, tamen non absimile videtur, eam Hunulfi-curtem abbatissam fuisse, et eodem, quo S. Lietphardus seculo, aut sequenti floruisse; ita, quan-

A tum ad manus abbatissæ, quod Hunulfi-curte obierit, opinati sunt non modo Ferrarius, Gazetus, et Molanus supra citati, sed etiam Valerius in Notitiis Galliarum, ubi de Hunulfi-curte. Verum, inquit, S. Valeria Hunulfi-curtenis abbatissa esse non potuit ante Aurianam, neque post illam: non ante Aurianam, Amalfridi et Childebertanæ fundatorum Hunulfi-curtenium filiam, et loci ejusdem abbatissam ex diplomate foundationis: neque post illam: nam, ut scribit Iperius in Chronico S. Bertini cap. 1, part. 12, cum Amalfridus Hunulfi-curteense monasterium eo tenore, ut ipse et filia, ejus Auriana prædicta eundem locum quamdiu viverent, in precaria haberent; sed post utriusque obitum S. Bertinus ejusque successores hoc habeant, teneant, et quemcumque volerint ei præponant, S. Bertino subjecisset; Deinde, inquit idem Iperius, Amalfrido Aurianaque defunctis, moniales ibi succedere S. Bertini successores inhibuerunt, et monachos ibi statuerunt: ut adeo sola Auriana Hunulfi-curtenis abbatissa fuisse videatur, nec locus relictus esse, ut S. Valeria inter ejus loci

B abbatissas numeretur.

10 Amalfridi charta, qua monasterium Hunulfi-curteense S. Bertino, Sithiensi, prope Audomareopolim abbati, ejusque successoribus subjecit, apud Mabillonium de re Diplomatica lib. 6 pag. 607 ex Folquino, qui usque ad annum circiter 961 monasterii Sithiensis monumenta collegit, ita habet: Ego in Dei nomine Amalfridus illuster vir, concessi atque delegavi ad monasterium Sidiu, ubi venerabilis vir Bertinus abba præesse videtur, una cum voluntate vel convenientia filiae meæ Auriana, qua ibidem rectrix esse videtur, hoc est, monasterium nostrum, cujus vocabulum est Hunulfo-curtis, in pago Kambrincense, super fluvio Seald, quem ego in proprietate nostra in honore sanctæ Mariæ, vel sancti Petri, seu sancti Martini, seu sanctæ Pollinæ construxi, ubi ipsa pretiosa gemma requiescit in corpore... Et supplicamus ipsos fratres et rectores monasterii, ut ipsum monasterium de Missa, de curso, de luminaria, curam habere studeant, et de hospitibus et peregrinis caritatem, ut mercedem habere debeant, et nomen nostrum in libro vitæ recensent. Actum

C Vermandis, quod fecit mensis Februarii dies VIII, in anno XII regni Domini nostri Teuderici gloriosissimi regis; qui fuit Christi 685 secundum Mabillonium. Cui Amalfridi chartæ additur ea eodem Folquino ejusdem confirmatio, facta a Theodorico rege anno regni XIV, Kalend. April., in qua Childebertanæ nomen exprimitur. Amalfridi chartam Iperius mox relata vidit: quamquam autem illa, prout et Folquino a Mabillio recitatur, ea non contineat, quæ in illa contineri Iperius ait, falsi tamen hic argui nequit, quod, ut Mabillonius tradit, Folquinus integram Amalfridi chartam non transcripserit. Habentur autem in Vita S. Bertini apud Mabillonium part. 1 seculi III Benedictini pag. 115, a Folcardo, ut censet, seculo XI scripta, a quo eadem charta laudatur.

processisse
vel secuta
fuisse;

11 Nihil tamen sectus non facit Amalfridi charta, ut Valeriæ inter abbatissas Hunonis-curienis locus dari nequeat: potuit enim illa Aurianam præcessisse: quamquam enim ex Amalfridi charta Auriana Hunulfi-curtenis abbatissæ præfuerit, cum illam S. Bertino subjecit; non tamen ex eadem charta compertum est, Aurianam jam inde ab ipsa fundatione abbatissæ eidem præfuisse. Junior fortassis Auriana fuit, et ad Octobris Tomus IV.

regendum monasterium adhuc minus apta, sic tamen ut vel a regimine amota Valeriæ, vel defunctæ successerit. Potuit etiam Valeria Auriana proximè successisse: quamquam enim Iperius dicat, successores S. Bertini, defuncta Auriana, prohibuisse, ne moniales ibi succederent, hisque monachos substituisse; non tamen dicit, eas mox a morte Aurianæ inde fuisse expulsas, et abbatissa caruisse. Imo vero seculo decimo, quo S. Lietphardi corpus sub Fulberto, Cameracensi episcopo, qui ab anno 981 usque ad annum 956 circiter sedet, Hunonis-curiam translatum fuit, ibidem adhuc moniales existisse, tradit auctor Vitæ S. Lietphardi tom. 1 Februarii pag. 496 num. 5 et 6; ita ut si a morte Aurianæ virginibus sacris substituti fuerint monachi, illas postliminio in pristinum suum monasterium restitutas fuisse oporteat; vel falso dixisse Iperium, a morte Amalfridi, ejusque filia Aurianæ sanctimonialibus monachos fuisse successores in abbacia Hunonis-curienis, quam, qui S. Bertini monasterii juribus erepta dein fuerit, se ignorare fateatur.

12 Neque vero sanctimonialibus monachi substituti fuisse videntur in monasterio Hunulfi-curtenis, sed illis clerici, qui rem divinam coram iisdem agerent, additi; quibus demum Benedictini successerint monachi. Sic enim Baldericus, Cameracensis a Molano supra laudatus chronographus, scripsit seculo XI lib. 1 cap. 26. Præterea vero idem præfatus pontifex Vindicianus in vico, qui a sede Cameracense fere septem milibus distans vocabulum Hunelcurth ab antiquis accepit, accessit secum non paucis coëpiscopis, unaque etiam beato Lantberto Leodecense martyre (episcopo Trajectensi) ad laudem Dei et venerationem S. Petri consecravit, ibique clericos et sanctimoniales constituit. Sic autem lib. 2 cap. 10. Transeamus ad monasterium S. Petri in villa Hunulcourt, ubi S. Pollinam requiescere, scripto (chartam Amalfridi vel Theodorici verosimiliter invenit) reperi. Hoc nimirum illustris vir cum uxore Childebertana fundavit, deputatisque sanctimonialibus filiam suam Aurianam præfecit, fuitque olim religione florens et opibus, nunc autem, postquam viris militaribus beneficiatum est, ad paucos canonicos derivatur. Desierant ergo ibi seculo XI sanctimoniales, sed persistebant clerici.

13 Scio quidem, Mabillonium ita priora Balderici verba interpretari in Observationibus ad Vitam S. Austrebertæ præcis seculi Benedictini III parte 1, pag. 27, ut clericorum nomine monachos intellexerit: sed an non Baldericus eosdem, quos priore loco clericos dixit, posteriori canonicos nuncupavit? Hos autem a monachis (Benedictinis nempe) diserte distinguit his verbis S. Lietphardi biographus: In ecclesia namque Hunonis-curie (in qua disponente Deo canonicis, qui ante deserviebant, voluntarie cedentibus, nunc sub Regula S. Benedicti deservit monachorum congregatio) multæ sanctimoniales a prima institutione ordinatæ fuerunt: et quod divini Officii femineo generi non permittitur, his subordinati exequiebantur canonici. Ex verbis citatis deducitur; scripsisse biographum S. Lietphardi aliquanto postquam canonicis in Hunulfi-curteense monasterium successerant Benedictini; atque verosimiliter non serius seculo XII, a quo Ordinis sui in monasterio Hunulfi-curtenis abbates numerare incipiunt Gallie Christianæ auctæ

41 scriptores

LECTORE
J. B.

E
quidquid in
contrarium

F
ex Iperio ad-
ducatur.

AUCTORE
J. G.

scriptores tom. 3 col. 113. Iperius autem (seu Joannes le Long) seculo XIV fuit. Sed sive monachi Benedictini post Amalfridi et Aurianæ mortem in Hunulfi-curtense monasterium introducti fuerint, sive non; equidem S. Lietphardi biographus, quod supra dicebam, seculo X etiamnum ibi sanctimoniales exstitisse, est auctor; post verba proxime citata modum, quo S. Lietphardi corpus seculo X sub Fulberto, Cameracensi episcopo, translatum fuit in Hunulfi-curtense monasterium, ita explicare aggressus: Harum sanctimonialium una lumina privata etc: Atque adeo nihil videtur nobis obesse, quo minus ab Aurianæ obitu, quicquid Iperius dicat, Valeria præesse potuerit sanctimonialibus Hunonis-curtensibus; quamquam nec id ob veterum monumentorum inopiam certo factum credamus.

sed Lietphardi socii non videntur fuisse.

14 Ceterum ex hactenus dictis colliges, non modo SS. Pollenæ et Valeriæ tum inter se, tum cum S. Lietphardo fraternæ necessitudinis vinculum incertum esse, sed falli etiam Gazetum, dum eas ex Anglia, ut Hunulfi-curte fratris sui excurias venerarentur, venisse in Belgium scribit; cum seculo dumtaxat X eo e Tricallensi vico S. Lietphardi corpus fuerit delatum. S. Lietphardi biographo etiam haud satis congruit, quod Saussayus ait, SS. nimirum virgines Valeriam et Pollenam S. Lietphardo in peregrinatione Romana socias adhæsisse: hoc enim pacto martyrum titulo, quem tamen illis nusquam tributum reperio, perinde ac earum frater, ut volunt, videntur decorandæ fuisse: nam non solus Lietphardus sicariorum manibus perit, sed

omnes etiam ejus socii: Cum expleto voto, inquit, S. Lietphardi biographus, illi jam in patriam reverterentur, ut ad memora Aridæ Gamantiae ventum est, satellites iniquitatis consurgunt, trucidant universos: inter quos et B. Lifardum presulem, Deum (in cujus confessione permanserant) invocantem, martyrio consummarunt. Si unquam trucidarunt S. Lietphardi sodalium; qui necem Sorores ejus evasere?

15 S. Vindicianus, Cameracensis episcopus, qui supra monasterium dicitur modo quidem condidisse, modo vero consecrasse; in ejus Vita tom. 2 Martii pag. 79 multa eidem monasterio de suo contulisse dicitur: quam verosimillime ob causam perinde ac Amalfridus ejusdem conditor auduit. Quod vero Castellanus ait, S. Pollenæ reliquias (Tricalto, ut insinuare videtur) Hunonis-curiam fuisse translatas, nescio, qua auctoritate nitatur, nec inveni usquam. Certe illi erant jam inde a seculo septimo, ex dictis supra: proin non fuere saltem Tricalto Hunonis-curiam una cum S. Lietphardi excurias deportatæ, quod forte Castellanus existimavit. Ubi de Valeria agit, observat, eam in quodam Ms. vocari Tricallensem (S. Valière de Trécaut) sed qua de causa, nunquam quod ibi nata sit, aut humata, nunquam inde ejus reliquias aliquando Hunonis-curiam translatae fuerint, ambigit ipse, nec nos certo edicere possumus. De obsidione Fani S. Quintini, ejusdemque expugnatione, qua SS. Valeriæ, Pollenæ et Lietphardi reliquiae perditæ dicuntur, anno 1557 per Hispanos facta, consule Claudium Hemeræum ad annum prædictum in Augusta Viro-manduorum illustrata.

DE SS. EUSEBIA ABBATISSA

ET SOCIABUS XXXIX MONIALIBUS VV. MM.

APUD MASSILIAM IN PROVINCIA GALLIÆ

C. S.

SYLLOGE

De cultu et martyrio.

FORTE SEC.
VIII.
Coluntur hæc
ab anno
1755 Officio
animo Do-
minica se-
cunda
Octobris,

Inter monumenta de Sanctis, ad hunc VIII Octobris diem in Opere nostro memorandis, a decessore meo piæ memoriæ Joanne Stillingo deposita, sunt litteræ amplissimi domini Josephi Antonii de Brantes, ecclesiæ metropolitanæ Avenionensis thesaurarii ac penitentiarii, ob sua de Museo nostro merita sæpe laudati laudandique, per quas anno 1759 nos monuit, Massiliæ in Provincia Galliæ Dominica secunda Octobris, Officio ritus duplicis non impedita, annuo Officio ejusdem ritus coli SS. Eusebiam abbatissam monasterii olim a S. Joanne Cassiano prope Massiliam conditi, et triginta novem Moniales, ejusdem subditas, pro fide ac virginitate sua ab infidelibus trucidatas. Prædictum autem Officium (ejusdem amplissimi viri verba recito) concessum fuit ex decreto illustrissimi ac reverendissimi domini episcopi Massiliensis die XXVII Maii, MDCXXXIII; ac proinde illustrissimi Henrici le Belsunce, qui eo tempore Massiliensi ecclesiæ præfuit.

2 Verosimillime is harum sanctarum Virginum

Martyrum memoriam prædictæ Dominicæ secundæ Octobris pro arbitrio suo affixerit, quod illa nullum certum suo cultui sacrum diem haberent. Certe ego nullam earum apud Martyrologos memoriam reperi, præterquam apud Arturum a Monasterio in Sacro Gynæceo, cui easdem, nescio, qua de causa, ad diem xxx Decembris his verbis inseruit: Apud Weaunense monasterium diocesis Massiliensis, passio sanctarum Eusebiæ et Sociarum sanctimonialium Virginum, quæ mira constantia pro tuitione castitatis et fidei decertantes martyrii palmam reportarunt. Ita Arturus, silentibus omnibus ceteris martyrologis, tam antiquis, quam recentioribus, scriptoribus interim aliis, qui de iisdem honorifice meminissent, antiquum earum sacrum cultum non asserentibus, aut certe non probantibus, quin etiam eorumdem aliquibus nec Sanctarum aut Beatarum titulo illas honorantibus.

3 Sacram tamen venerationem indicant, quæ habet Joannes Baptista Guesnay in S. Joanne Cassiano illustrato lib. 2, cap. 22, § 2, num. 8, ubi